

Espoon kaupungin hyvinvointitiedolla johtaminen

26.3.2025

Kehittämispäällikkö Wilhelmiina Griep

ESPOO-TARINAN DIGITALISAATIOTAVOITTEET

Espoo-tarinan mukaisesti kehitämme tiedolla, data-analyysillä ja vaikuttavuudella johtamista. Espoo kumppaneineen on aktiivinen digitalisaation, robotiikan, tekoälyn ja muun teknologian hyödyntäjä läpi toimintaprosessien.

Edistämme yhteiskunnallisia innovaatioita, asukas-, asiakas- ja kumppanuusperustaisuutta, palvelutuotannon vaikuttavuutta, tuottavuuden parantumista sekä kustannussäästöjen aikaansaamista.

Digitalisaatiota hyödyntäen lisäämme toimintamme avoimuutta, kehitämme uusia alustamaisia ratkaisuja ja nopeutamme palveluprosesseja. Otamme huomioon myös ne, jotka eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Digitalisaation edistämisen painopistealueet vauhdittavat toimialojen digikehitystä

Kaupunkilaisten
haluavat
sähköiset palvelut
tehokkaasti
toteutettuna

Tiedolla
johdettu,
ennakoiva,
älykäs
kaupunki

Tarvittavat
kyvykkyydet,
osaaminen ja
resurssit
digitaaliseen
uudistumiseen

Kestävä kehitys
ja
vihreä siirtymä
digitalisaation
tuella

Sujuva työ
uudistetuilla
tukiprosesseilla

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvien ilmiöiden seuranta edellyttää organisaatorajat ylittävää tietopohjan, tavoitteiden ja mittareiden määrittämistä

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Kunnat   Järjestöt   Yritykset   Muut

Palveluiden ja yksittäisten toimijoiden toimien vaikutuksista syntyy tietoa, joka välittyy tyypillisesti yksittäiselle organisaatiolle / palveluntuottajalle.

Jotta HYTE-työn tulokset, vaikutukset ja ilmiöiden kehitys välittyisi kaikille HYTE-toimijoille, tulisi palveluiden vaikutuksia seurata mahdollisimman yhtenäisen tietopohjan avulla.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Sosiaali- ja terveyspalvelut

Hyvinvointialue   Järjestöt   Yritykset   Muut

Länsi-Uudenmaan yhteiset hyte-painopisteet

Terveellisten elintapojen tukeminen

Esimerkiksi lihavuuden ehkäisy, liikkumisen edistäminen, työ- ja toimintakyvyn ylläpito, päihteiden käytön väheneminen

Mielenterveyden tukeminen

Esimerkiksi yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy

Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen

Esimerkiksi polarisaation vähentäminen, osallisuuden ja yhdenvertaisuuden lisääminen, kotouttamisen parantaminen

Asukkaiden arkiympäristön turvallisuuden edistäminen

Esimerkiksi lähisuuhdeväkivallan ehkäisy, kaatumisten ehkäisy, kiusaamisen ehkäisy, rikollisuuden ja jengiytymisen ehkäisy

Rikas ja monipuolinen yhteinen tietopohja

Vähimmäistietosisällöt

Muilta toimijoilta saatava tieto

Tutkimustieto

Muu kansallinen indikaattoritieto

Lisäotokset ja muu tieto

Käytännön esimerkit tilanteista jotka haastavat nykyiset tietojohdamisen prosessit yhdyspinnoilla

Kohderyhmistä kerääntyy tietoa hajanaisesti useaan eri rekisteriin

Tiedon keräämisen prosessit eivät ole vakiintuneita ja niissä on runsaasti epäselvyyksiä

Ilman systemaattisempaa tiedonkeruuta hyvinvoinnin kokonaistila jää epämääräiseksi

Ennakoiva puuttuminen voisi vähentää sote-palveluiden käyttöä sekä vähentää inhimillistä kärsimystä

Lapsiperheiden hyvinvoinnin ja osallisuuden tuki

- Hyödyntävät hyvin laajalla ja heterogeenisella skaalalla erilaisia palveluita – tietoja kertyy hyvin moneen eri rekisteriin
- Kyseessä on perhe, ei yksilö – tietoja kertyy monesta eri henkilöstä (haastaa tiedolla johtamista, mikäli tietoja ei voida yhdistää)

Syrjäytyneet nuoret, joilla maahanmuuttajatausta

- Yksittäisten palvelujen käyttö ei kerro syrjäytyneisyydestä, vaan ilmiön tunnistaminen vaatii eri tietojen yhdistelyä
- Nuorisopalveluista kerääntyy asiakasdataa heikosti
- Maahanmuuttotausta on vaikea määritellä ja saada selville tiedoista

Ikääntyneet, joiden toimintakyky tulee ylläpitää ja tukea

- Käyttävät laajasti sote-palveluita, kunnan ja 3. sektorin palveluissa on potentiaalisesti palveluita, joiden tehokas käyttö ennaltaehkäisisi sote-palveluiden käyttöä tai viivästyttäisi niiden käytön aloittamista
- Suuren volyymin asiakasryhmä, iso painoarvo kokonaiskustannuksiin

Tiedolla johtaminen yhdyspinnoilla

- Onnistuneen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (hyte) edellytykset kunta-HVA yhdyspinnalla ovat:
  - Yhdessä sovitut tavoitteet ja mittarit
  - Yhteinen tietopohja ja sen kehittäminen
  - Riittävä yhteinen tiedon hyödyntämisen kyvykkyys
  - Yhteinen tilannekuva ja sen seuranta kaikilla tasoilla:
    - Operatiivinen
    - Taktinen
    - Strateginen

Yhteinen tietopohja ja sen kehittäminen

Yhteisen tietopohjan elementit

Yhteisen HYTE-data tietopohjan tulisi koostua ainakin **vähimmäistietosisällöistä, TEAviisarista**, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen **arviointiraporteista, HYTE-kertoimista** sekä **muilta toimijoilta saatavista tiedoista**.

1

Rikas ja monipuolinen tietopohja

2

Lisäksi yhteistä HYTE-data tietopohjaa voi rikastuttaa **tutkimustiedolla ja muulla kerätyllä tiedolla**, esimerkiksi sosiaalisella raportoinnilla ja kuntalaiskyselyillä.

Vähimmäistietosisällöt

- Kuntien vähimmäistietosisällöt
- Hyvinvointialueen vähimmäistietosisältö

Muu kansallinen indikaattoritieto, esim.

- TEAviisari
- THL:n arviointiraportit
- HYTE-kerroin

Muilta toimijoilta saatava tieto

- Kunnan, hyvinvointialueen ja ulkopuolisten palveluntuottajien keräämä ja tuottama tieto

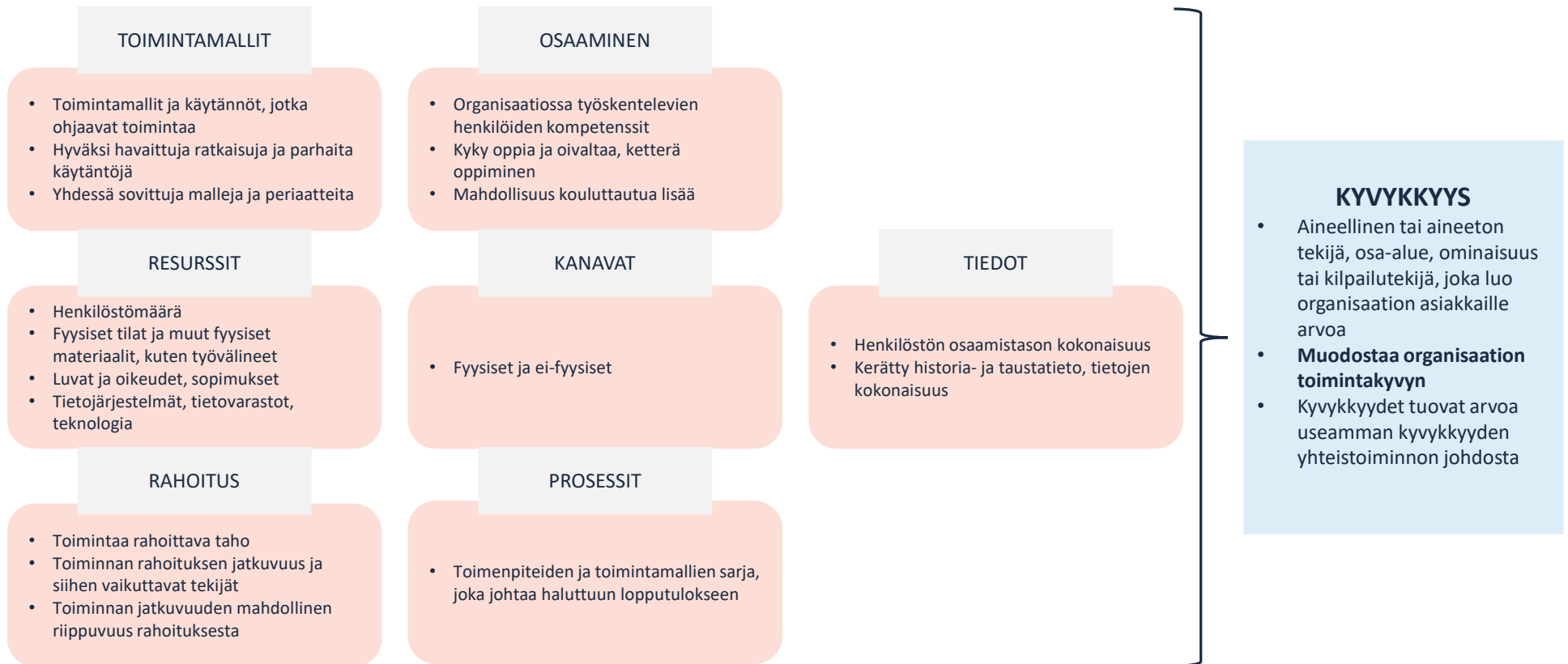
Tutkimustieto ja muu kerätty tieto

- Valinnainen täydentävä tieto esim. elintapatutkimus, kuntalaiskysely tai sosiaalinen raportointi

Maksulliset lisäotokset

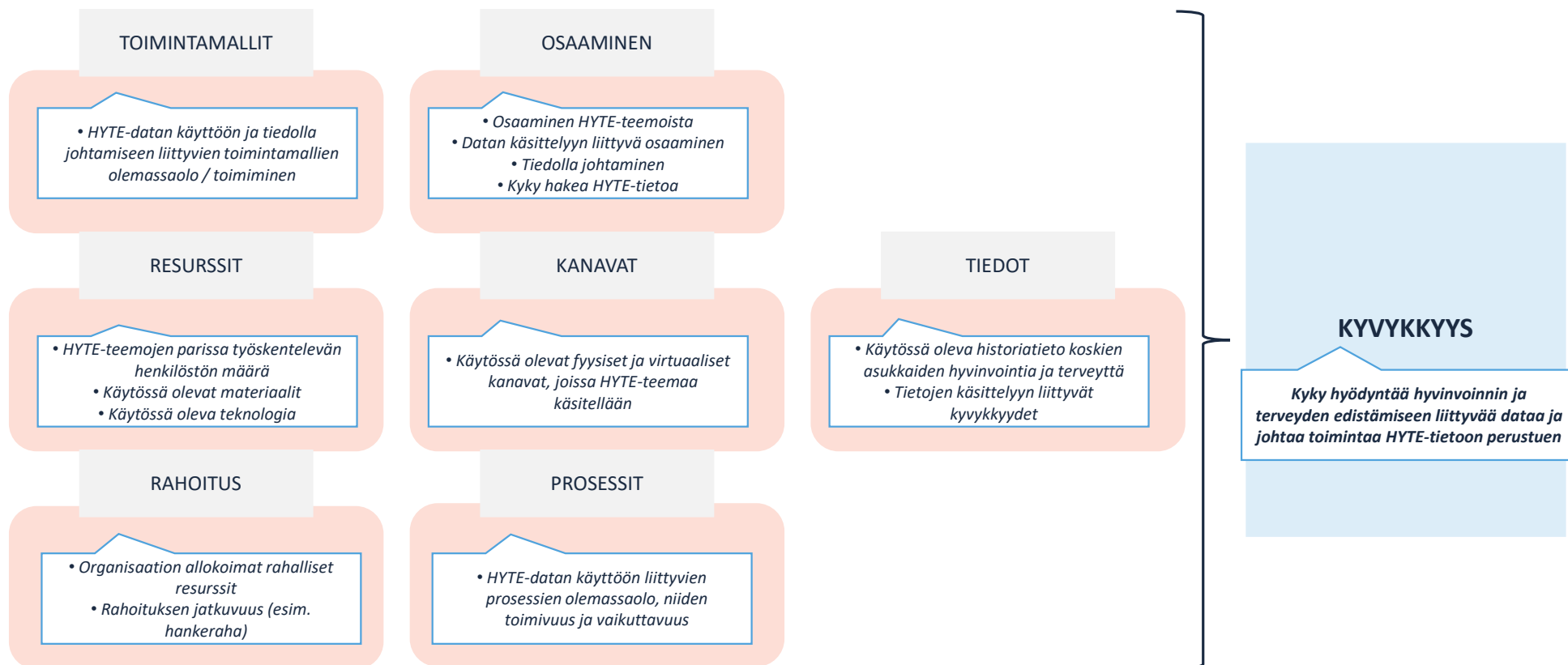
- Valinnainen maksullinen esim. Terve Suomi tai PUHTI-raportoinnin täydentävä tieto

Organisaation kyvykkyydet muodostavat sen toimintakyvyn – kukin kyvykkyys koostuu seitsemästä osa-alueesta

Hyvinvointitiedon hyödyntämisen kyvykkyudet

Tiedolla johtamisen prosessit

- Tiedolla johtamisen prosessin tavoitteena on varmistaa, että johtamisen kannalta oikea tieto tavoittaa oikeat ihmiset oikeaan aikaan niin, että he tietävät, mitä kyseisellä tiedolla tulisi tehdä ja miten tietoa kannattaisi hyödyntää.
- Organisaatiossa on tärkeää kehittää tiedolla johtamisen prosesseja, jotta tiedon hyödyntäminen ei jää tekemättä, kun käyttäjä ei tiedä, mitä tiedolla tulisi tehdä tai hänellä ei ole riittävää päätösvaltaa toimia.

Lähde: Creatido: Tiedolla johtaminen: [Tiedolla johtaminen | Creatido](#)
[| Tiedolla johtamisen kumppanisi](#)

Tiedon hyödyntämisen kanavat, raportit ja analytiikkatyökalut

- Raportoinnin ja analytiikan avulla saadaan tieto näkyväksi ja sujuvasti hyödynnettäväksi eri tehtävänkuvien tarpeisiin, esim. johdon työpöytä -tyylisille dashboardeille.
- Usein tiedolla johtaminen mielletään vain raporttien hyödyntämiseksi, ja raportoinnin kehittämisellä oletetaan ratkaistavan tiedolla johtamisen haasteet.
- Raporttien ja data-analytiikan kehittämisen yhteydessä on tärkeää huomioida käyttäjien tietotarpeet ja tiedon hyödyntämisen konteksti.
- Pelkkä raportointi ja tiedon visualisointi itsessään ei ole vielä tiedolla johtamista.

Lähde: Creatido: Tiedolla johtaminen: [Tiedolla johtaminen | Creatido | Tiedolla johtamisen kumppanisi](#)

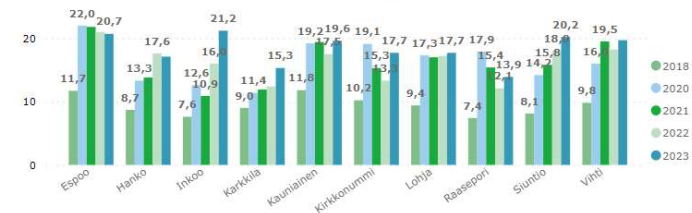
Länsi-Uudenmaan kuntien ja hyvinvointialueen yhteinen PBI- hyvinvointiraportti

Visualisointi

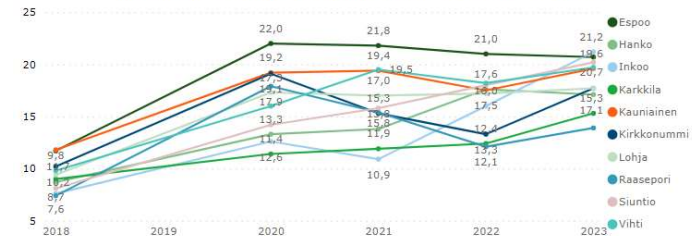
- Raportti hakee rajapinnan kautta Sotkanetistä THL:n indikaattoridataa
- Raportti sisältää suurimman osan ns. minimitietosisältöön lukeutuvista indikaattoreista
- Raportti on julkaistu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen Hyte-verkoston Teams-ryhmässä ja käyttöoikeuksia hallinnoi LUVN
- Tavoitteena julkaista myöhemmin julkinen versio ja kehittää tietosisältöä minimitietoa laajemmaksi
- Raporttipohja saatavilla kaikkien kuntien ja hyvinvointialueiden käyttöön

HYTE-kerroin euroa / asukas

Indikaattoriarvojen kehitys yli ajan alueen mukaan / Miehet ja naiset (yht)

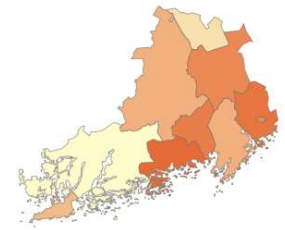
Alueiden vertailu yli ajan / Miehet ja naiset (yht)

Suomen kunnat kartalla

LUVN-kunnat kartalla

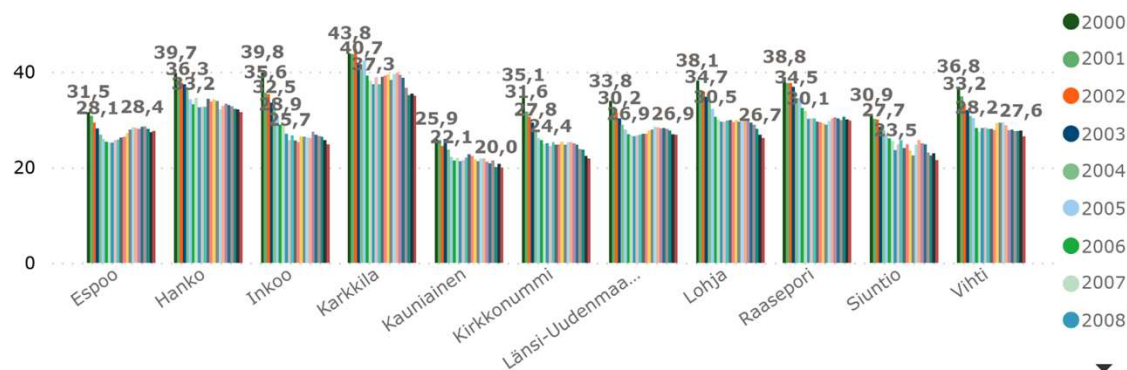
Indikaattorien kehitys eri alueiden välillä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Valitse indikaattori

Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Indikaattoriarvojen kehitys yli ajan alueen mukaan / Miehet ja naiset (yht)

Suomen kunnat kartalla

Kasvu (%)

Edelliset 2 mittausta

Espoo
0,7 %

Hanko
-1,9 %

Inkoo
-3,1 %

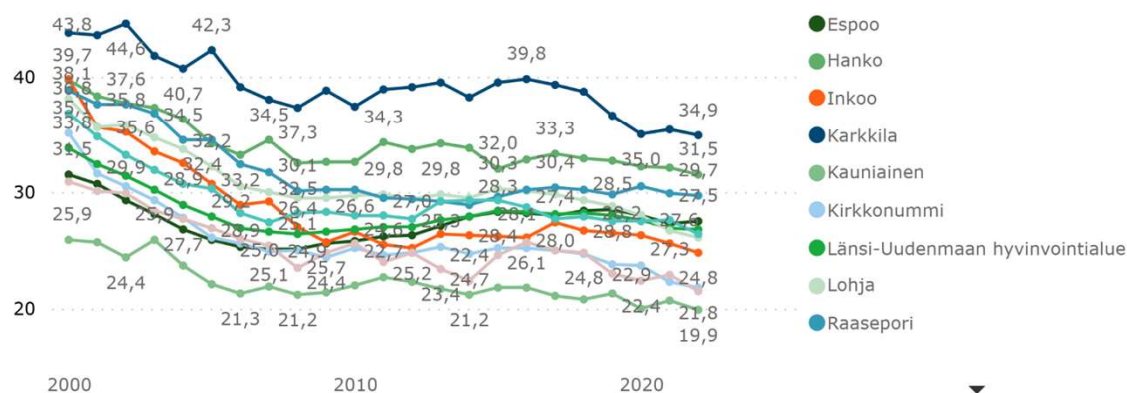
Karkkila
-1,4 %

Kauniainen
-3,9 %

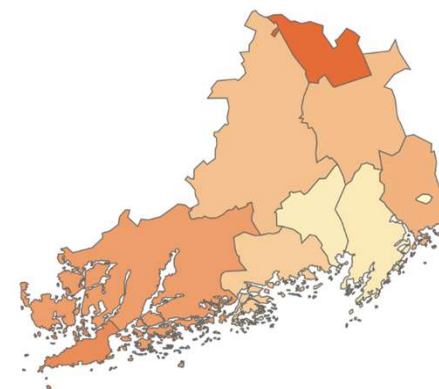
Kirkkonummi
-2,2 %

Länsi-Uude...
-0,4 %

Alueiden vertailu yli ajan / Miehet ja naiset (yht)

LUVN-kunnat kartalla

Luonnos johdon työpöytä näkymästä

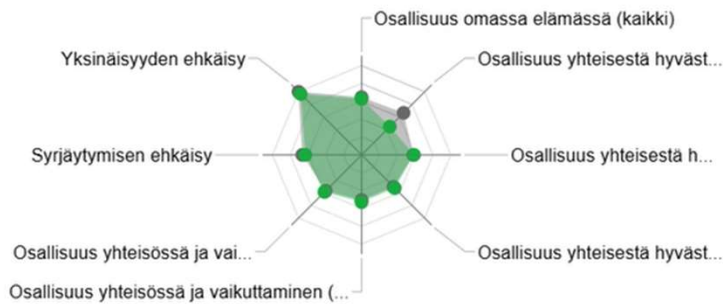
Takaisin

Painopiste: Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

Teemakohtainen menestys verrattuna koko maahan (viimeisin tulos)

● KOKO MAA vertailuarvo ● LUVN vertailuarvo

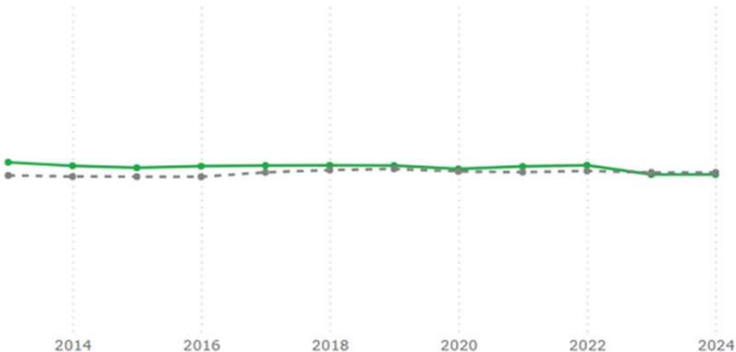

Painopisteen teemat, niiden menestys verrattuna koko maahan ja trendit

Teema	LUVN vs KOKO MAA	Muutos (%) LUVN	Muutos (%) KOKO MAA
Osallisuus omassa elämässä (kaikki)	1,9 %	-5,7 %	-3,7 %
Osallisuus yhteisestä hyvästä (kaikki)	-26,8 %	-36,2 %	0,1 %
Osallisuus yhteisestä hyvästä (lapset/nuoret)	1,5 %	-2,7 %	-0,5 %
Osallisuus yhteisestä hyvästä (lapset/nuoret)	3,3 %	1,9 %	3,1 %
Osallisuus yhteisössä ja vaikuttaminen (kaikki)	3,7 %	-2,3 %	-3,4 %
Osallisuus yhteisössä ja vaikuttaminen	1,8 %	-6,9 %	-0,8 %
Total	-3,2 %	-7,7 %	-1,4 %

Vertailuarvojen (LUVN ja KOKO MAA) pain. keskiarvon kehitys

● LUVN vertailuarvo ● KOKO MAA vertailuarvo

Valittuun painopisteeseen ja teemoihin kuuluu 83 indikaattoria.

Alla olevassa taulussa löytyy indikaattorikohtaista tietoa tuloksista sekä trendeistä LUVN vs. koko maa. Indikaattorikohtaisia tuloksia pääset myös tarkastelemaan tarkemmin oikealta löytyvistä napeista.

Indikaattori nimi	indicator	LUVN vs KOKO MAA	Muutos (%) LUVN	Muutos (%) KOKO MAA
Äänestysaktiivisuus eduskuntavaaleissa	3077	5,7 %	0,1 %	
Äänestysaktiivisuus hyvinvointialuevaaleissa	229	1,1 %		
Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %	3076	4,4 %	-4,6 %	
Asiakastytyvyisyys terveysaseman vastaanottopalveluihin: Osallistuminen päätöksentekoon	5377	2,2 %	-2,1 %	
Total		-3,0 %	-7,7 %	

Vertaile sukupuolia

Vertaile alueita

Vertaile indikaattoreita

Tiedolla johtamisen osaaminen

- Tiedolla johtamiseen liittyy monia erilaisia taitoja, jotka edesauttavat tiedon hyödyntämistä omassa toiminnassa.
- Osaamisen kehittämistä on tärkeää tukea, jotta jokaisella olisi riittävät taidot tiedolla johtamiseen.
- Johtamisen taidot, vuorovaikutustaidot, tiedolla uudistumisen taidot, datanlukutaidot ja järjestelmien käyttötaidot ovat esimerkkejä keskeisistä tiedolla johtamisen osaamisalueista.

Lähde: Creatido: Tiedolla johtaminen: [Tiedolla johtaminen | Creatido](#) | [Tiedolla johtamisen kumppanisi](#)

HYTE-tiedolla johtamista tulisi toteuttaa alueellisena yhteistyönä, mutta lainsäädännön eriävät tulkinnat, tarvittavan tiedon pirstaleisuus sekä yhtenäisten prosessien puute hankaloittavat yhteistä tiedolla johtamista

Vaatimukset

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tiedolla johtamista tulisi toteuttaa kokonaisuutena, vähintäänkin kuntien ja hyvinvointialueen yhteistyönä

Yhteistyöhön velvoittaa myös laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (6, 7 §)

Haasteet

Tietojen käyttöä ja hallintaa ohjaa useampi erillinen laki ja niiden tulkinta eroaa toimijoiden välillä

Varsinaisesti mikään yksittäinen laki ei ohjaa tietojen hyötykäyttöä yhdyspinnoilla. Toisiolaki ei koske kunnan keräämiä tietoja.

Laadukkaan ja hyödyllisen analyysin teko vaatii eri organisaatioiden rekistereihin kertyneen pirstaleisen tiedon yhdistelyä

Yhdistely on haastavaa sekä tiedon pirstaleisuudesta että lakien rajoitusten vuoksi

Yhteisten prosessien puute yhdyspintojen data-analyysien toteuttamiseen haastaa käytännön työskentelyä

HYTE-tutkimusta voi tehdä Findata-tutkimusprosessien kautta, mutta prosessi on hidas ja kallis.

HyteData 2.0. hankkeessa luodun data-analyysikäsikirjan tarkoituksena on selkiyttää Länsi-Uudenmaan alueen kuntien sekä hyvinvointialueen mahdollisuuksia toimia tilanteissa, joissa on tarvetta seurata HYTE-ilmiöitä yli organisaatorajojen ja kerätä tietoa eri rekistereistä

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kypsyystason arvio Hyte tiedolla johtamisesta syyskuussa 2023

	1. Siiloutunut toimija	2. Ymmärtävä toimija	3. Dataohjautunut toimija	4. Analyttinen toimija	5. Tietoa kokonaisvaltaisesti hyödyntävä toimija
ORGANISAATIO	Hyvinvointitiedon tuottamiseen käytetään paljon resursseja	Ymmärretään laadukkaan hyvinvointitiedon keräämisen ja hyödyntämisen arvo toiminnalla	Ohjataan omaa ja asukkaiden toimintaa hyvinvointitiedon avulla ja tietoon perustuen	Hyödynnetään hyvinvointitietoa aktiivisesti ja monipuolisesti oman toiminnan ja asiakkaiden terveyden ja hyvinvoinnin parantamisessa	Kehitetään uusia toimintamalleja ja palveluita laajapohjaiseen hyvinvointitietoon ja analytiikkaan perustuen
PROSESSIT	Hyvinvointitietoa kerätään erilaisin, ei-koordinoiduin keinoin organisaatiossa, vastuuta ei ole kirjattu selkeästi	Hyvinvointitiedon keruun prosesseille tarvittavien selkeiden ratkaisujen merkitys ymmärretään	Hyvinvointitiedon keruun prosessille on määritelty strategia ja vastuut, asianosaiset ovat näistä tietoisia	Hyvinvointitiedon keruun prosessi toimii mallikkaasti	Hyvinvointitiedon keruun prosessia kehitetään ja suunnitellaan mallinnuksiin ja strategiaan pohjautuen
TEKNOLOGIA	Hyvinvointitiedon keruussa hyödynnetään väliaikaisia ad-hoc-ratkaisuja, tiedot kerätään manuaalisesti	Hyvinvointitiedon keruussa hyödynnetään interaktiivisia raportointijärjestelmiä ja paikallisvarastoja	Hyvinvointitiedon keruussa ja raportoinnissa pilotoidaan erilaisia teknisiä työkaluja (esim. BI-työkaluja, dashboardeja)	Hyvinvointitiedon keruussa ja raportoinnissa käytetään organisaation laajuisesti teknisiä työkaluja ja reaaliaikaista, päivittyvää tietoa	Hyvinvointitiedon keruu- ja raportointityökaluja kehitetään ja parannellaan systemaattisesti koko organisaation laajuisesti
DATA	Data on huonolaatuista ja hajanaista, osittain vanhentunutta	Data on päällekkäistä ja osin ei-ajantasaista	Data on hyvälaatuista, käytetty käsitteistö ja näkemys käytettävissä olevan tiedon kokonaisuudesta on yhteinen	Data on monirakenteista ja laadukasta, dataa kerätään myös reaaliajassa, hyödynnetään monia erilaisia tietolähteitä	Käytössä on täysin integroitunut, monipuolinen ja laadukas hyvinvointitiedon kokonaisuus, tietovaranto

Länsi-Uudenmaan alueen ymmärrys tiedolla johtamisen tärkeydestä ja halu kehittyä on ilmeinen

Vaikuttavuutta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tehtävien johtamiseen

HyteData 2.0

Hanke tuottaa **uusia hyte-tietotuotteita** palvelujen järjestämisen ratkaisujen tueksi ja **kehittää kyvykkyksiä hyödyntää tietoa Länsi-Uudellamaalla.**

Hanke pohjautuu aiempaan, vakuuttavia tuloksia tehneeseen HyteData-projektiin. Hankkeessa jatkokehitettävä **yhtenäinen ja laajempi hyte-tietopohja** palvelee kuntia ja aluetta ja **tukee päätöksentekoa** sekä antaa paremmat valmiudet vastata alueellisiin haasteisiin ja ilmiöihin.

Hankkeessa **tehdään tarkastelua tietosuojalainsäädännön huomioimisesta eri rekisteritietoja yhdistäessä**, mistä saadaan arvokasta tietoa myös muiden toimijoiden hyödynnettäväksi. Hankesuunnitelma on yksityiskohtaisesti laadittu ja kunnianhimoinen.

HyteData 2.0.

Jäsenet: Espoo (Hankehallinnoija), Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue (osatoteuttaja) Hyte ry (osatoteuttaja) ja alueen kunnat (osallistuvat rahoitukseen ja kehittämistyöhön oman työn ohella) ja HUS (osallistuu kehittämistyöhön oman työn ohella)

Rahoitus: 440 000 € STM:n terveyden edistämisen määrärahaa. Espoon toteutuksen kokonaisbudjetti on 276 358 €. LUVNin 132 165 € € ja HyTe ry:n 128 031 €. Omarahoitusprosentti on 18 %.

Aikataulu: Valmisteluvaihe 1.12.2024-28.2.2025, suunnitteluvaihe 1.3.-31.5.2025, toteutusvaihe 1.6.2025-31.10.2026, Lopetusvaihe 1.11.-31.12.2026

HyteData 2.0. Projektin tavoitteet

- Ylätavoite 1. Alueellinen hyte-tietopohja on laajentunut ja sitä tukee laadukas hyte-raportti
- Ylätavoite 2. Hyte-tietoa hyödynnetään strategisen ja taktisen tason johdon päätöksenteossa
- Ylätavoite 3. Organisaatio- ja toimialarajat ylittävien data-analyysien toteuttamisen osaamistasoa on nostettu
- Ylätavoite 4. Alueellinen hyte-johtaminen ja hyte-yhteistyö toimii paremmin yhteen strategisen johtamisen kanssa

Kiitos!

Lisämateriaalit pyynnöstä
wilhelmiina.griep@espoo.fi

